MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet

MKIK GVI

HCCI INSTITUTE FOR ECONOMIC AND ENTERPRISE RESEARCH

JAVULÓ ÜZLETI HELYZET, JELENTŐSEN ELTÉRŐ VÁRAKOZÁSOK

Az MKIK GVI 2021. áprilisi vállalati konjunktúrafelvételének eredményei

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan nonprofit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI **Institute for Economic and Enterprise Research**
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

A kutatásában részt vett munkatársak:

Területi kamarák munkatársai

MKIK GVI:

Bacsák Dániel, elemző – makroadatok, külföldi konjunktúramutatók, online rögzítőfelület
Horváth Ágoston, elemző – adatbázis, elemzés, grafikonok
Orbán Júlia, munkatárs – adatrögzítés
Révész Erika, irodavezető – kutatásszervezés, adatrögzítés

Nábelek Fruzsina –
ügyvezető igazgató, MKIK GVI

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet
Budapest

A kézirat lezárva: 2021. május 12.

Cím: MKIK GVI
1054 Budapest, Szabadság tér 7.
Tel: 235-05-84
e-mail: *gvi@gvi.hu*
Internet: *http://www.gvi.hu*

Tartalom

Tartalom 3
Summary 4
Összefoglaló 5
1. Gazdasági környezet 6
2. GVI konjunktúramutató 13
3. Üzleti helyzet és várakozások 22
4. Munkaerőkereslet 24
Melléklet 26

Summary

The latest wave of the IEER Business Climate Survey is based on the responses of 2,790 enterprises. According to the results the IEER Business Climate Index increased to +28 points in April 2021 from +14 points in October 2020. The value of the Uncertainty Index has decreased (April 2021: 54 points).

According to the currently available GDP data, it can be concluded that in the second half of 2020 the gross domestic product of Hungary has decreased (-4.4%).

Figure 1: GDP and the IEER Business Climate Index

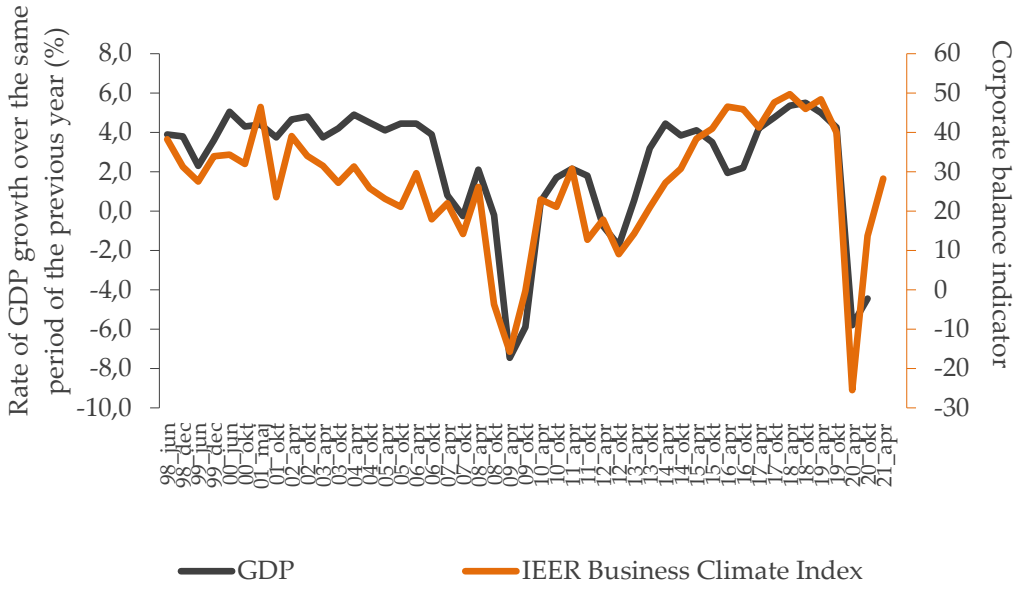

	Oct. 2019	Apr. 2020	Oct. 2020	Apr. 2021
GDP	4.3	-5.8	-4.4	
IEER Business Climate Index	39.9	-25.5	13.7	28.2

Source: *HCSO, IEER 2021*
Notes: *GDP data – seasonally and calendar-adjusted, balanced data reported six-month growth rates (the same period of the previous year = 0)*
GDP: left axis
IEER Business Climate Index: right axis

Összefoglaló

A GVI legfrissebb vállalati konjunktúravizsgálata 2790 vállalkozás vezetőjének válaszain alapul. Az adatfelvétel április 1. és 30. között zajlott, a koronavírus-járvány harmadik hulláma következtében bevezetett korlátozások fokozatos enyhítésének időszakában. Az eredmények szerint a Konjunktúramutató értéke 2021 áprilisában +28 ponton áll. A felmérés 1998-as kezdete óta a legalacsonyabb értéket jelentő 2020. áprilisi -25 pontról tehát jelentős, egy év alatt összesen 53 pontos pozitív elmozdulás történt, ugyanakkor a jelenleginél alacsonyabb értéket 2020 áprilisát megelőzően utoljára 2014 áprilisában tapasztalhattunk (+27 pont).

A vállalkozások a múlt félévhez képest lényegesen kedvezőbben ítélik meg az üzleti klímát, várakozásaik ugyanakkor továbbra is erősen megoszlanak vállalati kategóriák szerint. Összességében a jövőbeni üzleti helyzetre, a beruházásokra, valamint a megrendelésekre vonatkozó várakozások egyaránt jelentős mértékben optimistábbá váltak az elmúlt fél év során. A kilátások legnagyobb mértékű javulása a várható megrendelésekre vonatkozóan tapasztalható.

A bizonytalansági mutató értéke csökkent 2020 áprilisához és októberéhez képest, jelenleg 54 ponton áll. Ez arra utal, hogy a magyar vállalkozások helyzetértékelése egyöntetűbbé vált a korábbiakhoz képest, ugyanakkor továbbra is polarizált, azaz a vállalkozások helyzetértékelésében jelentős különbségek tapasztalhatóak vállalati kategóriák szerint.

1. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúramutató alakulása

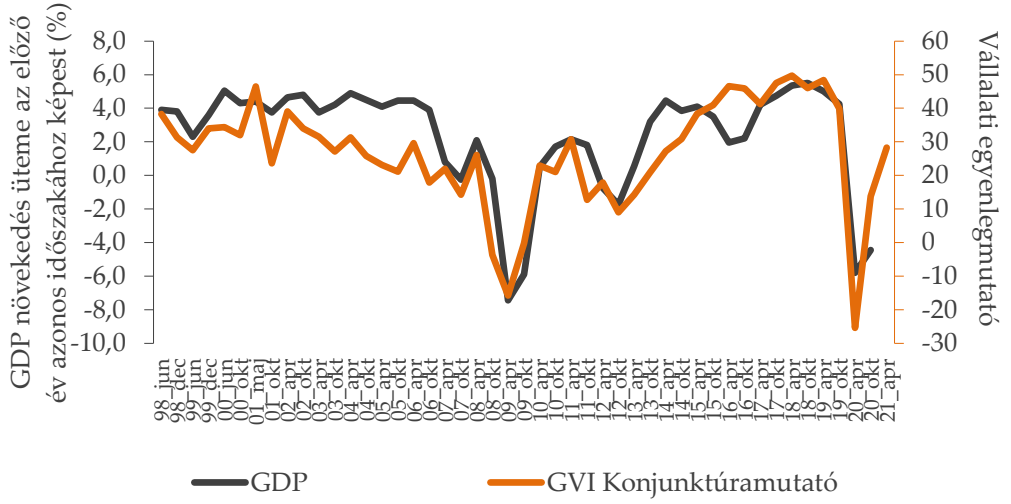

	2019. okt.	2020. ápr.	2020. okt.	2021. ápr.
GDP	4,3	-5,8	-4,4	
GVI Konjunktúramutató	39,9	-25,5	13,7	28,2

Forrás: *KSH, GVI 2021*
Megjegyzés: *GDP adatok – szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott adatokból számolt, féléves növekedési ütemek, előző év azonos időszaka = 0*
GDP bal oldali tengely
GVI Konjunktúramutató: jobb oldali tengely

1. Gazdasági környezet

1.1. Nemzetközi gazdasági környezet

Németország gazdasági teljesítménye jelentős hatással van a magyar cégek üzleti klímájára. A müncheni Ifo intézet előrejelzései szerint a német GDP bővülésének mértéke 3,7% lesz 2021-ben, az euróövezeté pedig 4,3%. 2022-ben Németország esetében 3,9%-os, az euróövezetben pedig 4,2%-os növekedési ütemet, a koronavírus-járvány hatására kialakuló gazdasági válságból való kilábalást várnak (lásd 1.1. ábra).

1.1. ábra: Németország és az euróövezet GDP-jének alakulása

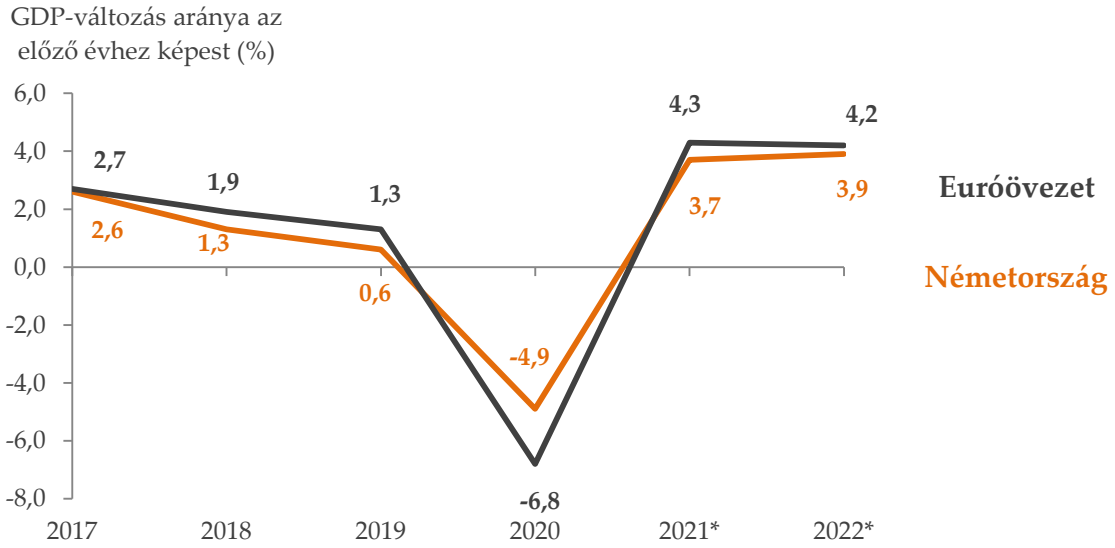

Forrás: *CESifo 2021*
Megjegyzés: *A csillaggal jelölt évek az Ifo becsléseit mutatják.*
Az ábrán megjelenített adatok letölthetőek az alábbi linken:
https://www.ifo.de/en/node/62761

1.2. Hazai gazdasági környezet

A magyar gazdaság 2008-as válságból való kilábalásának adatai arra mutatnak, hogy Magyarországon a GDP sokkal később érte el a válság előtti szintet, mint Lengyelország, Szlovákia, Németország és Románia esetében (1.2. ábra). A másik fontos megfigyelés, ami az ábráról leolvasható, hogy a 2020. első félévében a koronavírus-járvány hatására kialakuló gazdasági válság különösen súlyosan érintette a magyar gazdaságot. Míg 2020. IV. negyedévében Magyarországon a GDP mindössze 19%-kal magasabb szinten állt a válság előtti (2008. I. negyedév) helyzethez képest, addig Lengyelországban ez az adat 44%, Romániában 28%, Szlovákiában pedig 26%. Ezen időszak alatt tehát a lengyel, a román és a szlovák GDP növekedési üteme is magasabb volt a magyarénál, illetve 2020. első félévében kisebb visszaesést szenvedtek el.

1.2. ábra: Hol tartunk a 2008-as válsághoz viszonyítva? A GDP változása a válság kezdete óta eltelt negyedévekben (2008 q1 – 2020 q4)

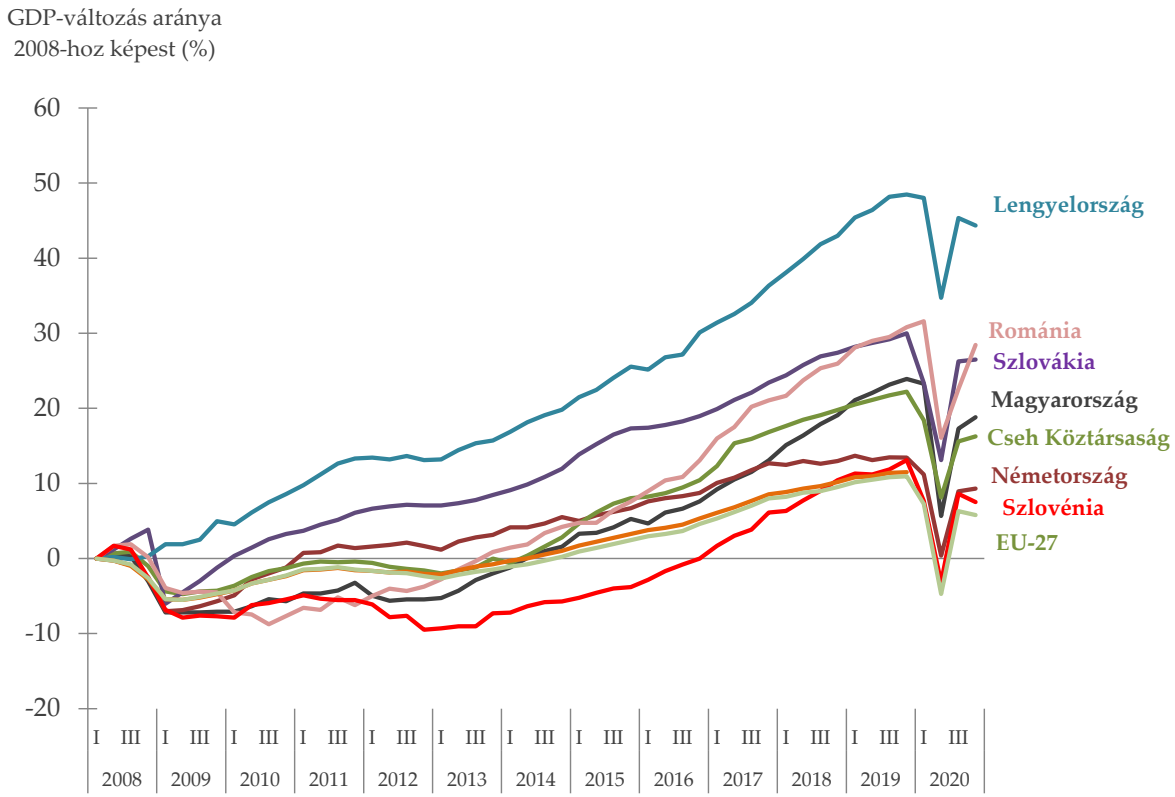

Forrás: GVI, saját számítás KSH, Eurostat és Destatis adatok alapján

A német gazdaság adataival összevetve szintén az látható, hogy a magyar gazdaság a 2008-as világgazdasági válságból csak lassan tudott kilábalni: a német gazdaság már 2011 első negyedévében elérte a válság előtti szintet, míg ez a magyar gazdaságnak csak 2014 harmadik negyedévében sikerült. A magyar és a német gazdaság növekedési üteme közötti különbség 2016 első negyedéve és 2017 negyedik negyedéve között megszűnt, a 2018-as és 2019-es adatok alapján pedig a magyar gazdaság növekedési üteme egyre nagyobb mértékben megelőzte a német gazdaságét. 2020. első félévében azonban a koronavírus-járvány következtében kibontakozó gazdasági válság súlyosabban érintette a magyar gazdaságot, ami azt jelenti, hogy a két ország növekedési ütemei közötti különbség 2008-hoz viszonyítva ismét csökkent. A mélypontot követően azonban 2020 második félévében a magyar gazdaság növekedési üteme újra a német gazdaság elé került. Megállapítható az is, hogy a válság következtében a német gazdaság lényegében a 2008-as szintre esett vissza 2020 első félévében a GDP változás tekintetében (lásd az 1.3. ábrát).

1.3. ábra: Hol tart Németország és Magyarország a 2008-as válsághoz viszonyítva? 2008–2020

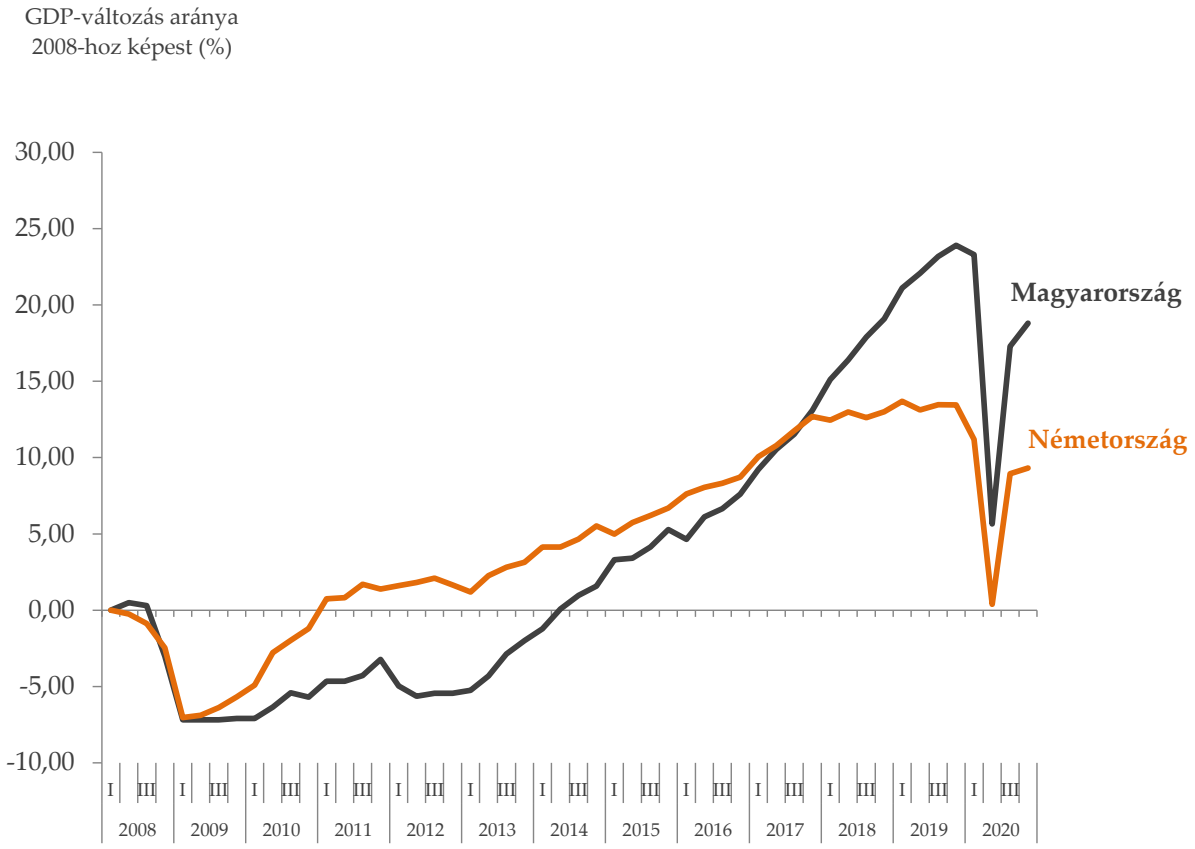

Forrás: GVI, saját számítás KSH és Destatis adatok alapján

Forrás: GVI 2021
Megjegyzés: a grafikonok a GDP növekedés kumulált értékeit mutatják a 2008 első negyedévi értékhez képest.

A koronavírus-járvány hatására 2020 első félévében kialakuló gazdasági válság Magyarországot a régióhoz, Németországhoz és az EU-27 átlagához viszonyítva is súlyosabban érintette, az első negyedévhez képest a második negyedévben 15 %-os GDP visszaesés következett be. Míg a szlovák gazdaság a járvány hatására kibontakozó válság első évében is növekedni tudott összességében 2020 első negyedévéhez viszonyítva (3 százalékkal), a szlovén gazdaság pedig stagnált 2020 folyamán, Németország, Csehország, Románia és Lengyelország 2–2, Magyarország viszont 4%-os visszaesést szenvedett el ugyanebben az időszakban (lásd az 1.4 és 1.5 ábrákat).

1.4. ábra: Hol tartunk a 2020-as válsághoz viszonyítva? A GDP változása a válság kezdete óta eltelt negyedévekben (2020 q1 – 2020 q4)

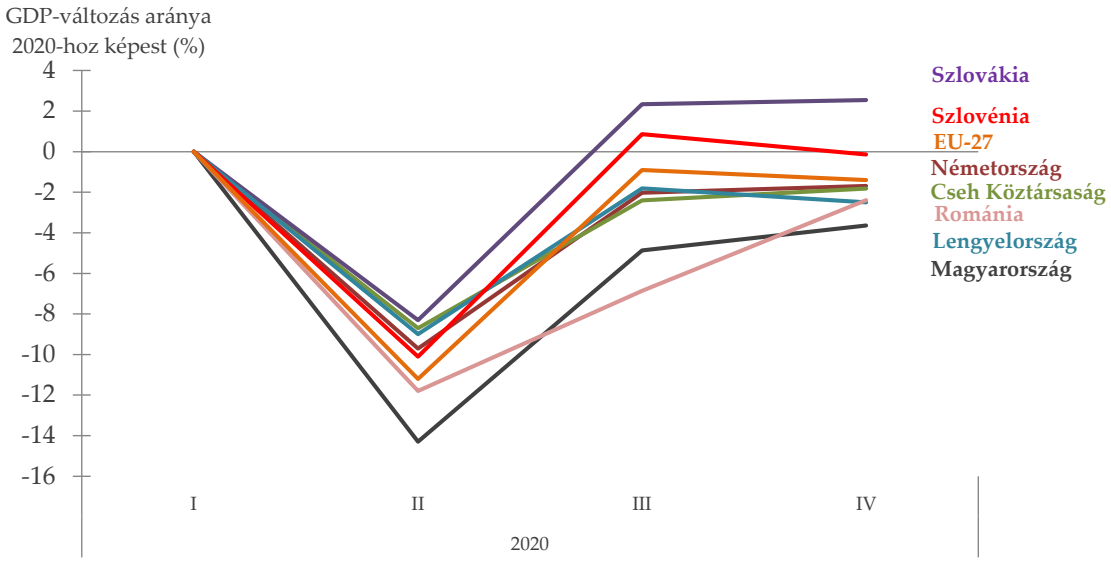

Forrás: GVI, KSH, Eurostat és Destatis adatok alapján

1.5. ábra: Hol tart Németország és Magyarország a 2020-as válsághoz viszonyítva? 2020 I–IV.

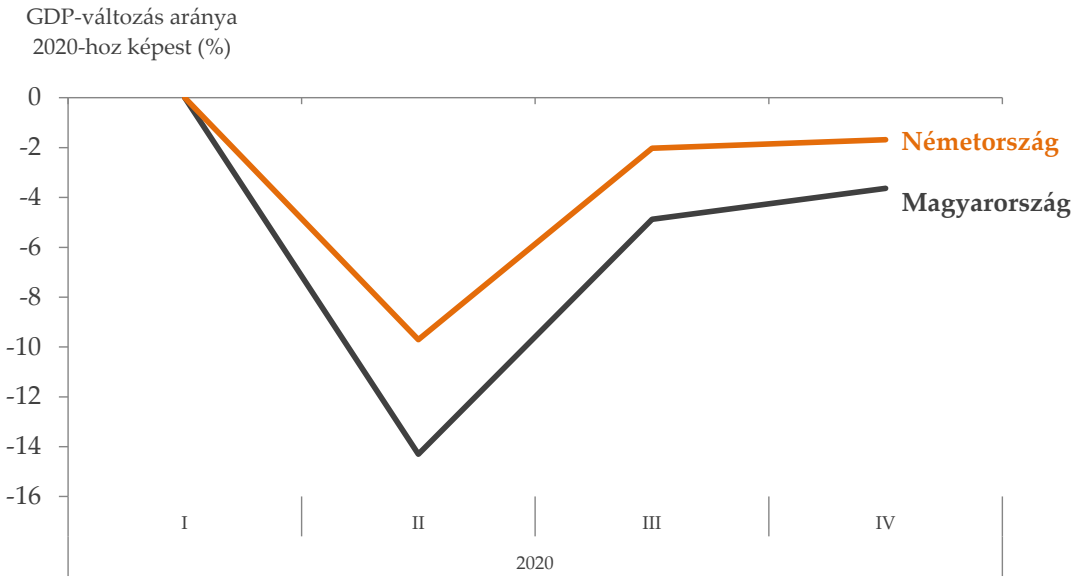

Forrás: GVI, KSH és Destatis adatok alapján

Forrás: GVI 2021

Megjegyzés: a grafikonok a GDP növekedés kumulált értékeit mutatják a 2020 első negyedévi értékhez képest.

A 2008-as világgazdasági válság második hulláma 2012-ben érte el Magyarországot (lásd az 1.6. ábrát), majd a GDP visszaesése 2013-ban emelkedésbe fordult. 2020. I. félévében azonban súlyos visszaesés volt tapasztalható, amit jelentős korrekció követett. Ez azonban – elsősorban az újabb járványhullámok következtében bevezetett korlátozó intézkedések miatt – egyelőre nem ellensúlyozta teljes mértékben a korábbi visszaesést.

Az ipari termelés volumene 2020 tavaszán, a koronavírus-járvány következtében bevezetett kijárási korlátozások időszakában jelentősen visszaesett, a korlátozások enyhítését követően azonban, májustól októberig rendre bővült a megelőző hónaphoz viszonyítva. Ezt követően a járvány második, majd harmadik hulláma következtében bevezetett korlátozásokkal összefüggésben ismét visszaesés tapasztalható, bár jóval kisebb mértékű, mint a 2020. tavaszi első járványhullám időszakában. Az előző év azonos időszakának termelési szintjével összevetve a 2020-as adatokat, márciustól augusztusig rendre kisebb termelési volumen tapasztalható, 2020. szeptembertől 2021. márciusig viszont csupán a januári termelési szint maradt el a megelőző évi adattól (lásd az 1.7. és az 1.8. ábrákat).

1.6. ábra: A GDP szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott volumenindexe, 2005–2020, negyedéves adatok

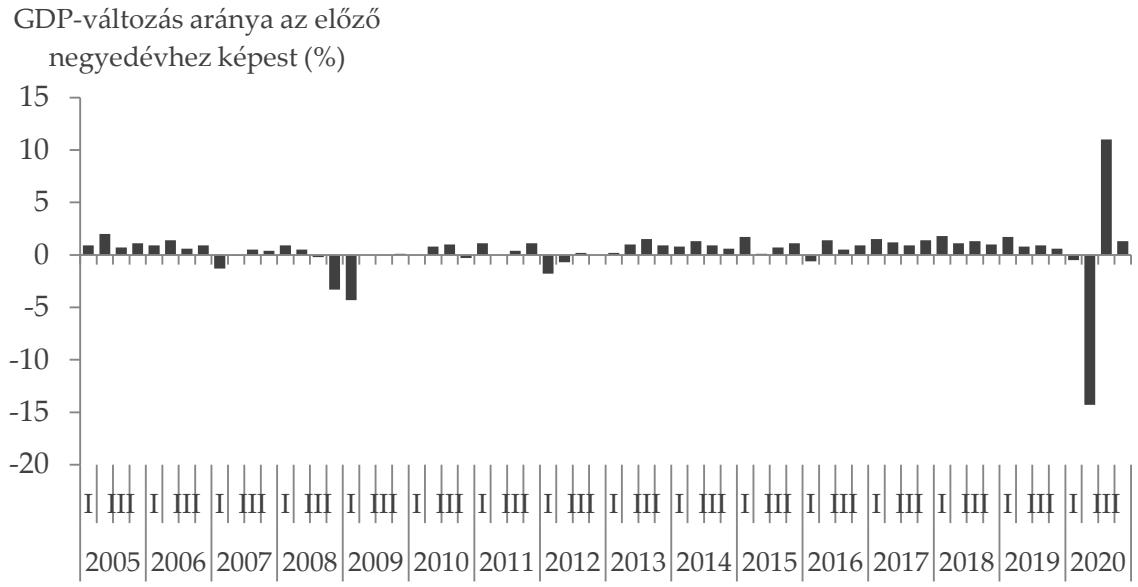

Forrás: *KSH 2021*
Megjegyzés: *Az ábrán megjelenített adatok letölthetőek az alábbi linken:*
https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_qpt001.html

1.7. ábra: Az ipari termelés szezonálisan és munkanappal kiigazított volumenindexe (előző hónap = 0,0%), 2014–2021, havi adatok

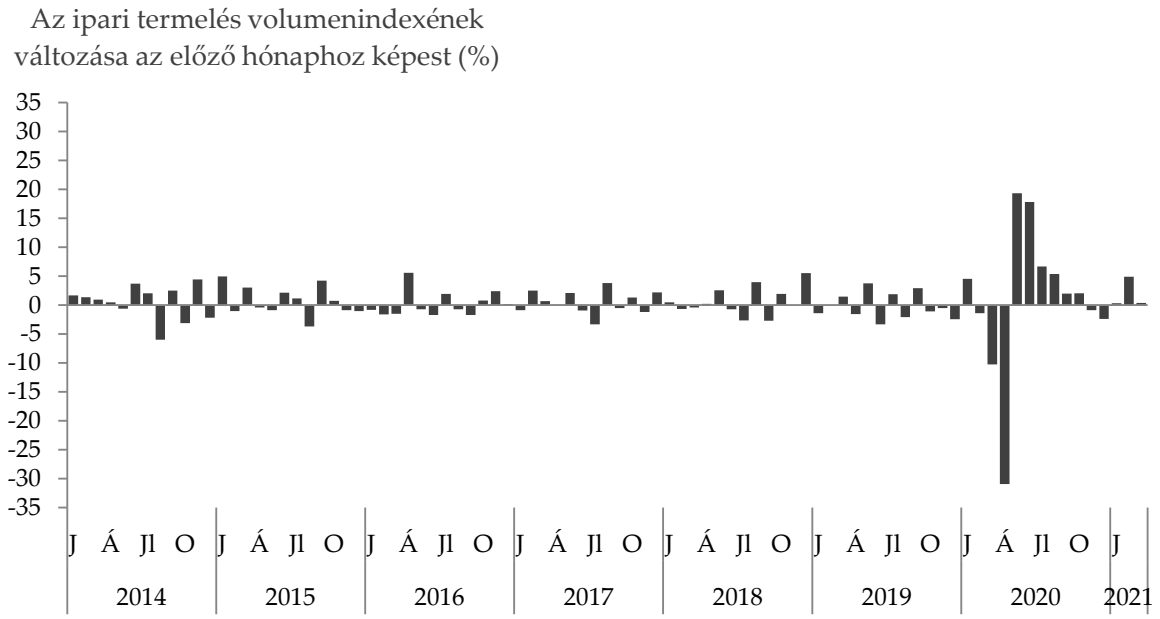

Forrás: *KSH 2021*
Megjegyzés: *Az ábrán megjelenített adatok letölthetőek az alábbi linken:*
http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_oia029.html

1.8. ábra: Az ipari termelés volumenindexe (előző év azonos időszaka = 0,0%), 2007–2021, havi adatok

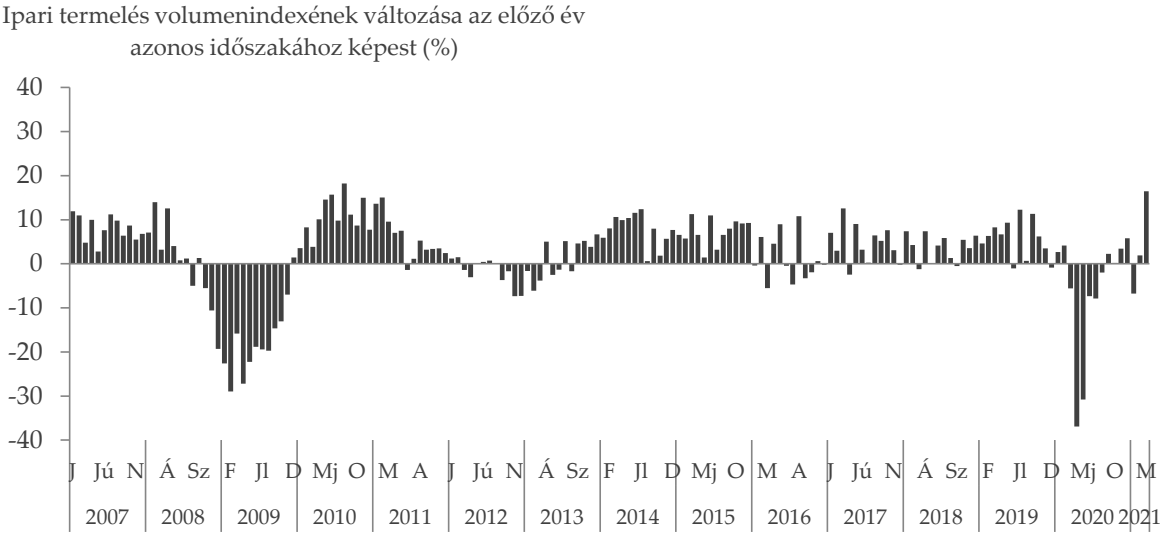

Forrás: *KSH 2021*
Megjegyzés: *Az ábrán megjelenített adatok letölthetőek az alábbi linken:*
http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_oia002.html

2. GVI konjunktúramutató

2021 áprilisában negyvenhetedik alkalommal került sor az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (MKIK GVI) vállalati konjunktúravizsgálatára, amely Magyarországon a legnagyobb – legtöbb cégre kiterjedő – vállalati konjunktúravizsgálat. A jelenlegi adatfelvétel 2790 cég vezetőjének válaszain alapul, és a vállalkozások üzleti helyzetéről, valamint rövid távú üzleti várakozásairól tájékoztat. Az adatfelvétel április 1. és 30. között zajlott, a koronavírus-járvány harmadik hulláma következtében bevezetett korlátozások fokozatos enyhítésének időszakában. Az alábbi elemzés a legfrissebb adatfelvétel eredményeit összegzi úgy, hogy a válaszoló vállalatok mintája reprezentatívnak tekinthető a GDP-hez való hozzájárulás szempontjából, a régió és a foglalkoztatottak száma szerint.

2.1. Konjunktúramutató és Bizonytalansági mutató

A GVI Konjunktúramutató az októberi +14 pontról +28 pontra emelkedett. A felmérés 1998-as kezdete óta a legalacsonyabb értéket jelentő 2020 áprilisi -25 pontról tehát egy év alatt jelentős, összesen 53 pontos pozitív elmozdulás történt, ugyanakkor a jelenleginél alacsonyabb értéket 2020 áprilisát megelőzően utoljára 2014 áprilisában tapasztalhattunk (+27 pont). A bizonytalansági mutató értéke kis mértékben csökkent a legutóbbi két adatfelvételhez képest, jelenleg 54 ponton áll. Ez arra utal, hogy a magyar vállalkozások helyzetértékelése egyöntetűbbé vált a korábbiakhoz képest, ugyanakkor továbbra is polarizált, azaz a vállalkozások helyzetértékelésében jelentős különbségek tapasztalhatóak vállalati kategóriák szerint.

2.1. ábra: A GVI Konjunktúramutató alakulása

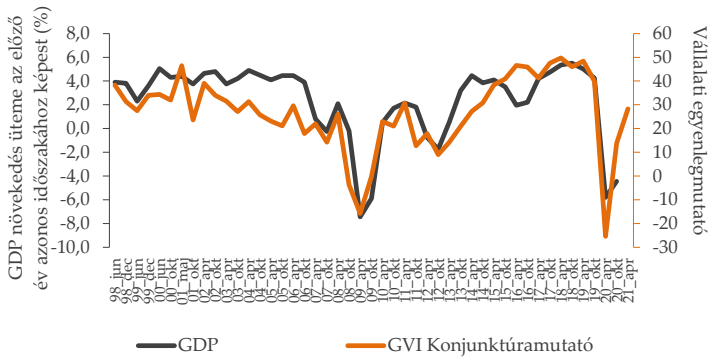

	2019. okt.	2020. ápr.	2020. okt.	2021. ápr.
GDP	4,3	-5,8	-4,4	
GVI Konjunktúramutató[1]	39,9	-25,5	13,7	28,2

Forrás: GVI 2021

Megjegyzés: *Az ábrán látható érték százas skálára vetített aggregált egyenlegmutató (számításának módszerét a Melléklet tartalmazza). Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.*

[1] A Konjunktúramutató 2020. áprilistól közölt értékei a beruházásokra vonatkozó adatok belső inkonzisztenciáinak kiküszöbölésével korrigálva kerülnek kiszámításra. A korrekciót visszamenőlegesen is elvégeztük, az elemzés adatait és ábráit ez alapján közöljük.

2.2. ábra: A GVI Bizonytalansági mutató alakulása

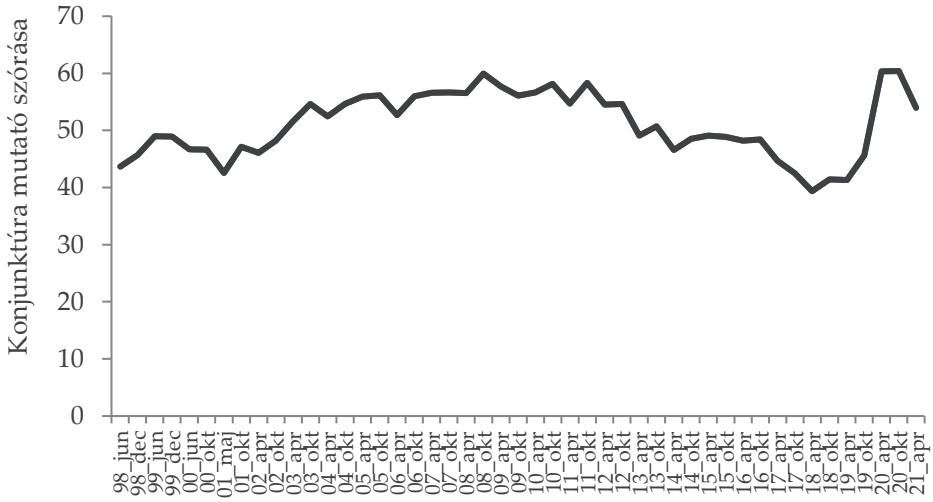

Forrás: GVI 2021

Megjegyzés: *Az ábrán látható érték a Konjunktúramutató szórása (számításának módszerét a Melléklet tartalmazza).*

	2019. okt.	2020. ápr.	2020. okt.	2021. ápr.
GVI Bizonytalansági Mutató	45,6	60,4	60,4	54,0

A Konjunktúramutató értéke az építőipari (+34 pont) cégek esetében a legmagasabb, a feldolgozóipari vállalatok körében +33 ponton, a kereskedelmi cégek esetében +30 ponton, míg az egyéb szolgáltatást nyújtó cégek körében +21 ponton áll. A legjelentősebb elmozdulás az előző félévhez képest az építőipari cégek esetében következett be, ahol 33 ponttal nőtt a mutató értéke októberhez viszonyítva. A kereskedelmi és a szolgáltató cégek körében 18–18 pontos emelkedés, míg a feldolgozóipari vállalatok között stagnálás tapasztalható október óta.

2.3. ábra: A GVI Konjunktúramutató gazdasági ág szerint

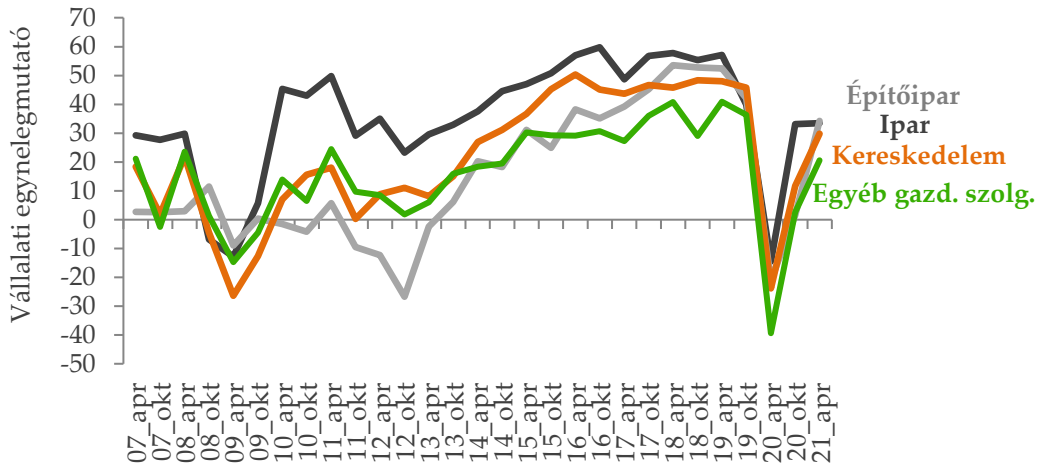

Forrás: GVI 2021

***Megjegyzés**: Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.*

A cégeket tulajdonszerkezetük alapján vizsgálva azt láthatjuk, hogy a Konjunktúramutató értéke a külföldi (rész)tulajdonban (+44 pont) álló vállalkozások körében magasabb, a tisztán hazai tulajdonban lévő cégekhez képest (+21 pont). Az előző félévhez viszonyítva a külföldi (rész)tulajdonban lévő cégek esetében 4 ponttal, a tisztán hazai tulajdonú vállalkozások körében pedig 19 ponttal nőtt a Konjunktúramutató értéke.

2.4. ábra: A GVI Konjunktúramutató tulajdonszerkezet szerint

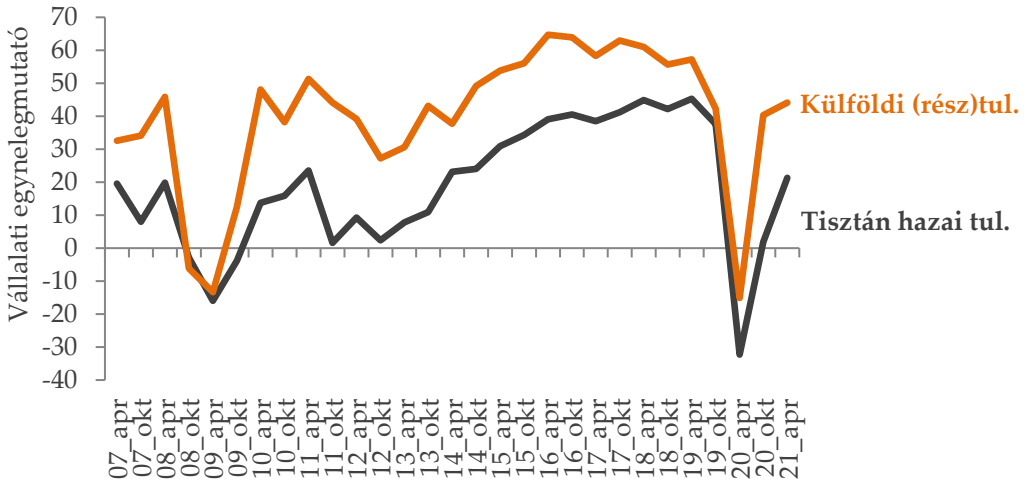

Forrás: GVI 2021

***Megjegyzés**: Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.*

Exporttevékenység szerint a nem exportáló (+16 pont) és a részben exportáló (+38 pont) cégek között alacsonyabb a Konjunktúramutató értéke, mint a döntően exportálók esetében (+42 pont). A nem exportáló cégek kategóriájában 20 ponttal, a részben exportáló vállalkozások körében 11 ponttal, a döntően exportáló vállalatok esetében pedig 8 ponttal emelkedett a mutató értéke az előző félévhez képest.

2.5. ábra: A GVI Konjunktúramutató exporttevékenység szerint

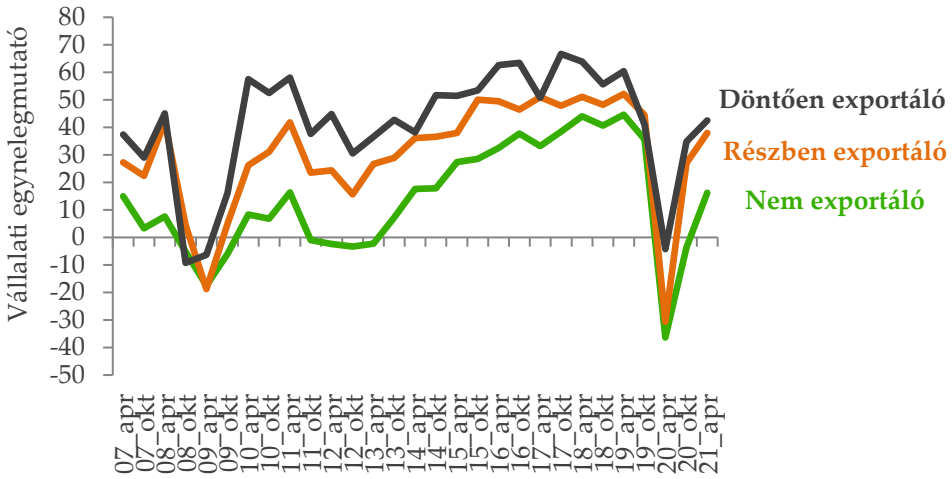

Forrás: GVI 2021

***Megjegyzés**: Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.*

A cégméret szerinti elemzés azt mutatja, hogy a nagyvállalatok kivételével az összes létszámkategóriában jelentősen javultak a cégek várakozásai. A Konjunktúramutató értéke a 9 főnél kisebb vállalatok körében -6 pont, a 10–49 fős kategóriában +29 pont, az 50–249 fős csoportban +47 pont, a legnagyobb, 250 főnél nagyobb létszámmal működő cégek esetében pedig +36 pont. A legnagyobb vállalatok körében az elmúlt fél év során 3 ponttal csökkent, az 50–249 fős cégek esetében viszont 28, a 10–49 fős cégek körében 33, a 10 fő alatti kategóriában pedig 22 ponttal emelkedett a Konjunktúramutató értéke októberhez képest.

2.6. ábra: A GVI Konjunktúramutató létszámkategória szerint

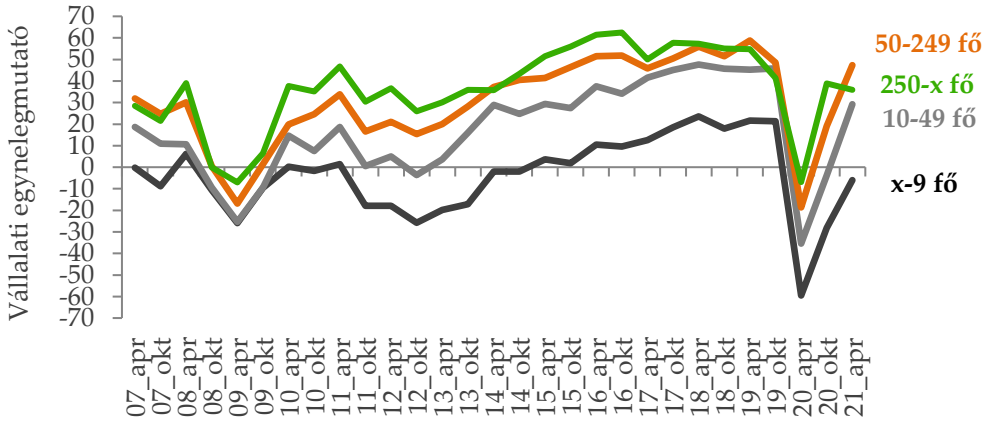

Forrás: GVI 2021

***Megjegyzés**: Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.*

Az üzleti klíma javulását leginkább a külföldi (rész)tulajdonban lévő, az 50–249 fő közötti, a döntően exportáló, illetve az építőipari cégek jelzik. Jellemzően ezek a vállalati szegmensek már 2020 októberében is jelentős javulásról számoltak be pozícióikat és várakozásaikat tekintve 2020 áprilisához viszonyítva, most azonban a legutóbbi adatfelvételhez képest kisebb mértékben változott helyzetük. Ellenben a nem exportáló, a tisztán hazai tulajdonban lévő, valamint az 50 fő alatt foglalkoztató cégek üzleti várakozásai jelentős mértékben optimistábbá váltak az elmúlt fél év során. Ugyanakkor kiemelendő, hogy a 10 fő alatti kis- és mikrovállalkozások körében továbbra is recessziós várakozások tapasztalhatóak, a jelentős javulás ellenére is.

2020 áprilisához képest az összes vizsgált kategóriában számottevően növekedett a Konjunktúramutató értéke, a koronavírus-járványt megelőző, 2018–2019-es időszak adataihoz képest azonban továbbra is jelentős elmaradás tapasztalható a legtöbb vállalati kategóriában. Kivételt jelentenek a döntően exportáló, illetve a külföldi (rész)tulajdonban lévő cégek, amelyek esetében a Konjunktúramutató 2021. áprilisi értéke kis mértékben meghaladja a járvány előtti utolsó, 2019. októberi adatfelvétel során tapasztalt értéket.

2.2. A Konjunktúramutató komponensei, illetve az üzleti klíma egyéb indikátorai

A GVI Konjunktúramutató négy komponensből áll:

- várható üzleti helyzet a következő hat hónapban
- megrendelések várható alakulása a következő hat hónapban
- gépberuházások volumenének alakulása a következő hat hónapban
- építési beruházások volumenének alakulása a következő hat hónapban (a mutató számításának és a komponensek leírásának részletei a Mellékletben olvashatóak).

Mindezek mellett az adatfelvétel során az üzleti klíma további lényeges indikátorait is felmértük (pl. munkaerőkereslet, termelési szint).

Az almutatók esetében az állapítható meg, hogy a vállalkozások vezetői optimistábban ítélik meg cégük várható üzleti helyzetét és jövedelmezőségét az előző félévhez viszonyítva, viszont a jelenlegi helyzet értékelése októberhez képest stagnál. A megrendelések, illetve a beruházások várható alakulása kapcsán jelzett vélemények lényegesen pozitívabbak a 2020. októberi szintnél. Megállapítható ugyanakkor az is, hogy a 2020. áprilisi súlyos mélypontot megelőzően a beruházások kivételével az összes vizsgált indikátor értéke legutóbb 2014–2015 folyamán, vagy azt megelőzően volt a jelenlegi szinthez hasonlóan alacsony.

Áprilisban a várható üzleti helyzetet pozitívabban ítélik meg a vállalkozások, mint az előző félévben. A jelenlegi üzleti helyzet mutatója nem változott, a várható üzleti helyzeté pedig 6 ponttal javult 2020 októberéhez képest, a jelenlegi üzleti helyzet mutatója így továbbra is +17 ponton áll, a várható üzleti helyzeté pedig +11 ponton.

2.7. ábra: Az üzleti klíma összetevőinek alakulása – Üzleti helyzet

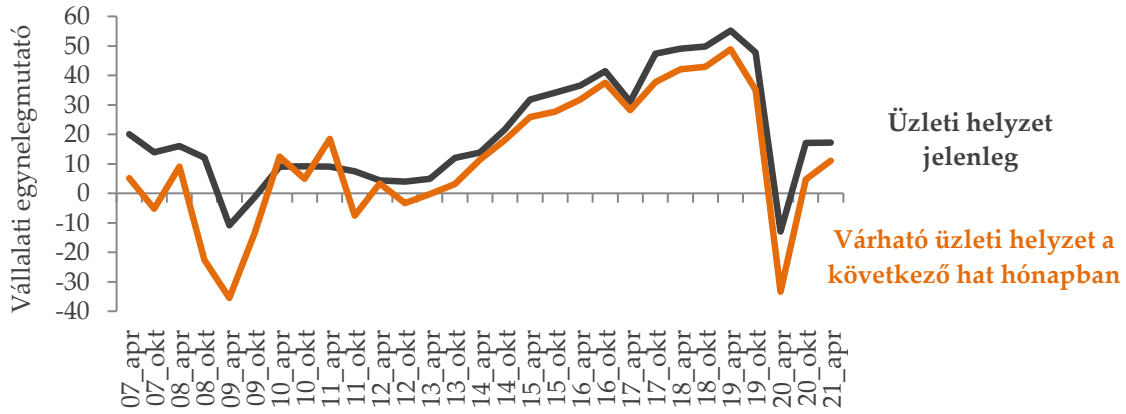

Forrás: GVI 2021

Megjegyzés: *Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.*

A várható jövedelmezőség szintén javult az októberi eredményekhez képest (-10 pontról +5 pontra emelkedett), a jelenlegi jövedelmezőség viszont nem változott, továbbra is +4 ponton áll. A jelenlegi jövedelmezőség mutatója a múlt félévi mélypontot megelőzően legutóbb 2014 áprilisában volt hasonlóan alacsony (+2 pont), a várható jövedelmezőség pedig 2013 októberében (+1 pont).

2.8. ábra: Az üzleti klíma összetevőinek alakulása – Jövedelmezőségi helyzet

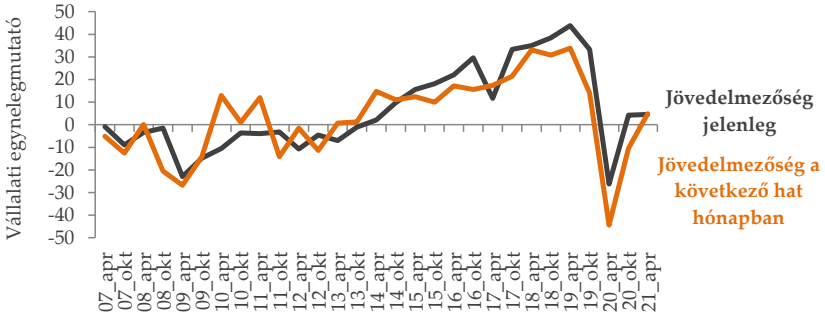

Forrás: GVI 2021

Megjegyzés: *Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.*

A gépberuházások várható volumene +5, míg az építési beruházásoké -22 ponton áll. Mindkét mutató esetében jelentős növekedés történt októberhez viszonyítva: az építési beruházások várható volumene esetében 9, míg a gépberuházások esetében 13 ponttal nőtt a mutató az előző félévi értékhez képest. Az építési beruházások esetén a mutató jelenlegi értéke lényegében a 2019. októberi szintnek (-24 pont), a gépberuházások esetén pedig a 2019. áprilisi szintnek (+5 pont) feleltethető meg.

2.9. ábra: Az üzleti klíma összetevőinek alakulása – Beruházások

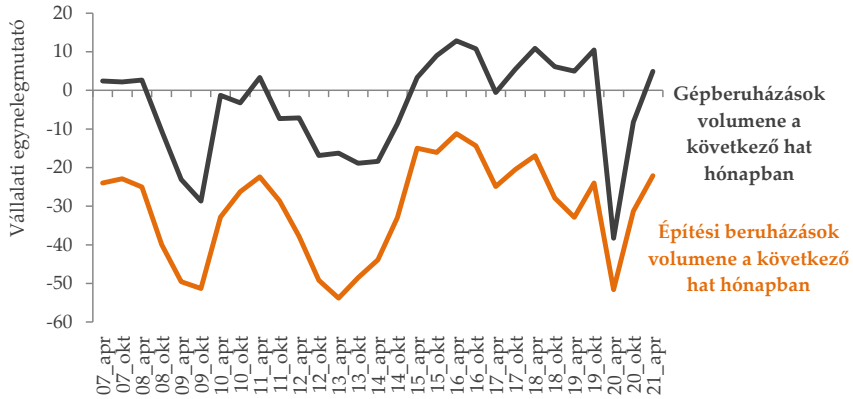

Forrás: GVI 2021

Megjegyzés: *Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét. Az ábrához az építési- és gépberuházások négy értékű változóját (-100: nincs, -33: csökken, 33: azonos lesz, 100: nő) alkalmaztuk, nem pedig azt, amelyik a Konjunktúramutatóban szerepel, utóbbit ld. a 2. Mellékletben.*[2]

[2] 2020. áprilistól a beruházásokra vonatkozó adatokat belső inkonzisztenciáik kiküszöbölésével korrigálva mutatjuk be. A korrekciót visszamenőlegesen is elvégeztük, az elemzés adatait és ábráit ez alapján közöljük.

A megrendelések várható alakulásával kapcsolatban szintén számottevő mértékben váltak optimistábbakká a vállalkozások: az előző félévhez képest 19 ponttal emelkedett a mutató értéke, így jelenleg +43 ponton áll, ami lényegében a 2015. áprilisi szintnek feletethető meg (+44 pont).

2.10. ábra: Az üzleti klíma összetevőinek alakulása – Rendelésállomány

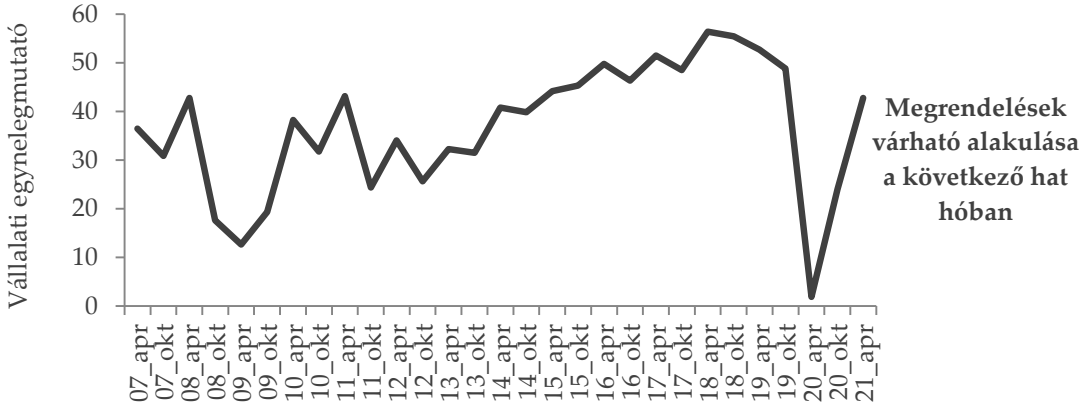

Forrás: GVI 2021

Megjegyzés: *Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét. Az ábrához a rendelésállomány négy értékű változóját (-100: nincs, -33: csökken, 33: azonos lesz, 100: nő) alkalmaztuk, nem pedig azt, amelyik a Konjunktúramutatóban szerepel, utóbbit ld. a 2. Mellékletben.*

3. Üzleti helyzet és várakozások

A 2021. áprilisi adatok szerint a vállalatok véleménye a jövőbeli üzleti helyzetükre vonatkozóan kis mértékben javult, míg a jelenlegi helyzet megítélése stagnált októberhez képest. A jelenlegi üzleti helyzet (+17 pont) mutatójának értéke legutóbb 2014 áprilisában (+14 pont) állt hasonló szinten, a várakozások (+11 pont) mutatója pedig szintén 2014 áprilisában (+11 pont) vett fel a jelenlegihez hasonló értéket a 2020. áprilisi mélypontot megelőzően (lásd a 3.1. ábrát).

3.1. ábra: Jelenlegi és jövőbeli üzleti helyzet megítélésének változása

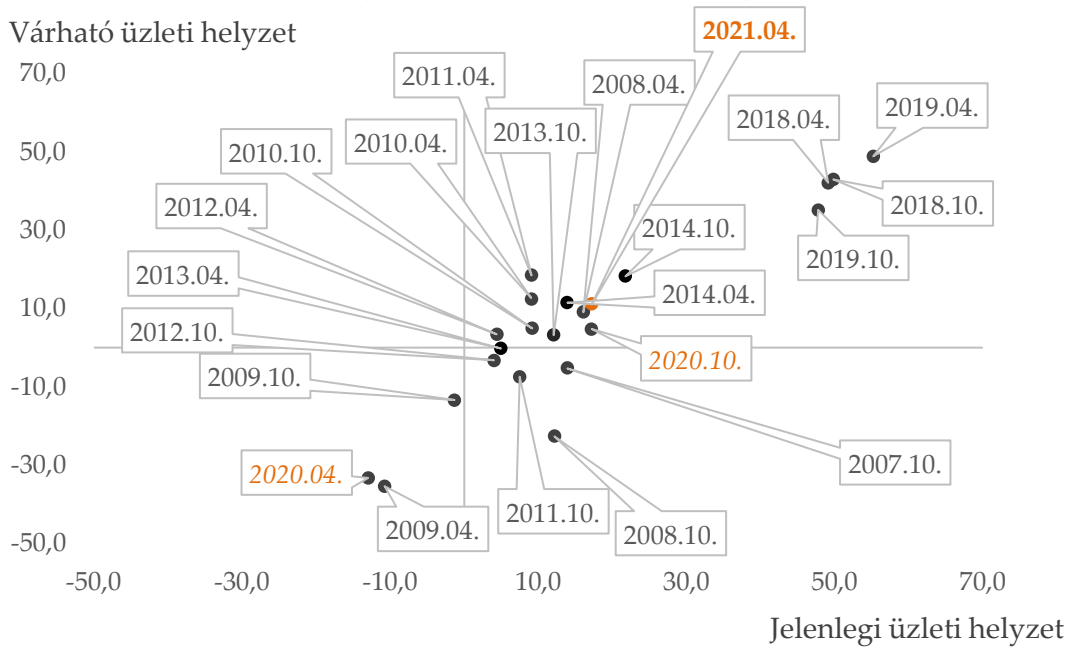

Forrás: GVI 2021

3.1. Jelenlegi üzleti helyzet

A válaszadó cégek átlagos kapacitáskihasználtsága 70%-os, ami 5 százalékponttal alacsonyabb az októberben tapasztalt értéknél (lásd a 3.1.1. ábrát). Gazdasági ágak szerint a kapacitáskihasználtság a feldolgozóiparban a legmagasabb (80%), az építőiparban 76%, a kereskedelmi cégek körében 69%-os, míg az egyéb gazdasági szolgáltatások területén mindössze 59%. Exporttevékenység szerint a kapacitáskihasználtság a döntően és a részben exportáló cégeknél 79–79%, míg a nem exportálók esetén csak 61%. A külföldi (rész)tulajdonban álló cégek jelenleg átlagosan 82%-os kapacitáskihasználtsággal működnek, míg a tisztán hazai tulajdonban lévő vállalkozások körében ez az arány 65%. Létszám szerint azt láthatjuk, hogy a legfeljebb 9 fős cégek esetében 49%, a 10–49 fő közöttiek esetében 71%, az 50–249 fő közöttiek esetében 76%, míg a legnagyobb (250 fő és felette) vállalkozások esetében 79% a mutató értéke, azaz a két középső kategóriában stagnált a kapacitáskihasználtság októberhez képest, míg a nagyvállalatok körében 6, a 10 főnél kisebb méretű vállalkozások körében pedig 7 százalékponttal csökkent.

3.1.1. ábra: Jelenlegi átlagos kapacitáskihasználtság[3]

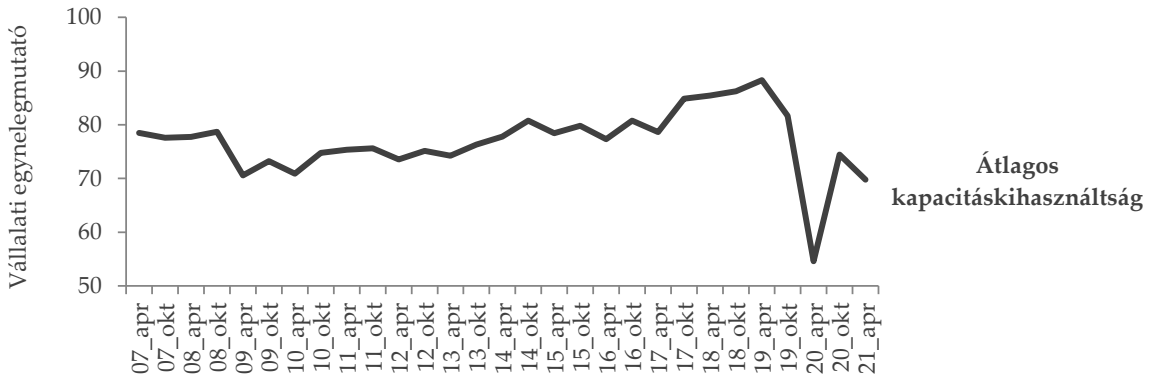

Forrás: GVI 2021

A vállalatok jelenlegi üzleti helyzetüket ugyanúgy jellemezték, mint ősszel, az egyenlegmutató így +17 ponton maradt. A mutató értéke az építőipari cégek esetében a legmagasabb: +35 pont, míg a legalacsonyabb az egyéb gazdasági szolgáltatások területén tevékenykedő cégek (-1 pont) esetében. A legnagyobb javulás az építőipari cégek körében történt, ahol 21 ponttal emelkedett az üzleti helyzet megítélése, ugyanakkor a szolgáltatások területén 9 ponttal esett vissza októberhez képest.

A jelenlegi üzleti helyzetet tekintve továbbra is látszik a külpiacokon való jelenlét és a külföldi tőke pozitív hatása a vállalatok helyzetére: a döntően, valamint részben exportáló, illetve a külföldi (rész)tulajdonban lévő cégek egyenlegmutatói magasabbak (rendre +26, +44, illetve +43 pont), mint a kizárólag belföldre termelő, illetve belföldi tulajdonú vállalatoké (rendre +2, illetve +7 pont). Exporttevékenység szerint az előző félévhez képest a részben exportáló kategória esetében 19 ponttal nőtt az üzleti helyzet mutatója, a nem exportáló vállalkozások körében viszont 4, a döntően exportáló cégek között pedig 8 ponttal csökkent. A tulajdonosi szerkezet szerint külföldi (rész)tulajdonban lévő cégek esetében 9 ponttal emelkedett a mutató értéke, míg a tisztán hazai tulajdonú cégek esetében 3 ponttal csökkent.

A cégnagyság szerint komoly eltérések tapasztalhatóak az egyenlegmutatót illetően, ugyanis míg a legfeljebb 9 fős vállalkozások továbbra is alacsony, -23 pontos értékkel jellemezhetőek, addig a 10–49 fős vállalatok körében +14 pontot, az 50–249 fős cégeket tekintve +32 pontot, a 250 fő fölötti nagyvállalatok esetében pedig +35 pontot mutat az indikátor. A 250 fő fölötti nagyvállalatok esetében 2 ponttal, a 10 fő alatti cégek körében pedig 8 ponttal esett vissza a mutató értéke 2020 októberéhez viszonyítva, az 50–249 fős kategóriában viszont 8 ponttal, a 10–49 fős cégek között pedig 11 ponttal emelkedett.

A jelenlegi üzleti helyzet értékelése arra mutat, hogy a koronavírus-járvány hatására kibontakozó gazdasági válság továbbra is jelentős, a tavaly őszihez hasonlóan negatív

[3] 2007–2019 között az átlag számítása során nem vettük figyelembe a 10 százaléknál alacsonyabb kapacitáskihasználtság értékeket. Mivel a koronavírus-járvány következtében kialakuló gazdasági válság során tapasztalataink szerint a 10 százalék alatti regisztrált értékek előfordulhatnak a vállalkozások működésének ideiglenes kényszerből adódó felfüggesztése miatt, ezért 2020. áprilistól kezdve figyelembe vettük ezeket az értékeket is az átlagos kapacitáskihasználtság meghatározása során. A korábban alkalmazott számítási módhoz képest emiatt 2020. áprilisban 9, 2020. októberben 3, 2021. áprilisban pedig 5 százalékponttal alacsonyabb átlagértéket határoztunk meg összességében.

hatást gyakorol a Magyarországon működő vállalkozásokra. Látható, hogy a kisméretű, a kizárólag hazai értékesítésre termelő, a tisztán hazai tulajdonban álló, valamint az egyéb gazdasági szolgáltatások területén tevékenykedő vállalatok vannak kitéve leginkább a gazdasági válság jelenlegi hatásainak.

3.2. Üzleti várakozások

Az üzleti várakozások mutatója a gazdasági ágakat tekintve az építőipari vállalatok körében érte el a legmagasabb értéket (+25 pont). A feldolgozóipari cégek körében +22 ponton áll a mutató, míg a kereskedelemben +16, a szolgáltatások területén pedig -6 pontos érték tapasztalható. Októberhez képest az építőipari cégek körében 23, a kereskedelemben 12, az egyéb gazdasági szolgáltatások területén tevékenykedő cégek esetében pedig 1 pontos emelkedés tapasztalható, a feldolgozóipari cégek várakozásai pedig nem változtak. Az üzleti helyzettel kapcsolatban a külföldi (rész)tulajdonban lévő (+35 pont), illetve a döntően és a részben exportáló cégek (rendre +31, illetve +26 pont) várakozásai optimistábbak, mint a tisztán hazai tulajdonú (+1 pont) és a nem exportáló (-6 pont) cégeké. Az előző félévhez képest a részben exportáló vállalatok körében 11, a döntően exportáló cégek között 7, a külföldi (rész)tulajdonban, illetve a tisztán hazai tulajdonban lévő cégek körében egyaránt 6–6, a nem exportáló vállalkozások körében pedig 3 ponttal nőtt az üzleti várakozások mutatója. Az egyenlegmutató értéke a 10 főnél kisebb létszámmal jellemezhető vállalati körben -20 pont, a 10–49 fős cégek körében +11 pont, az 50–249 fős kategóriában +30 pont, a 250 főnél nagyobb vállalatok körében pedig +20 pont. A legnagyobb javulás a két középső kategóriában történt (rendre 23, illetve 20 pont), a mikrovállalkozások esetében 11 pontos növekedés következett be 2020 októberéhez képest, a nagyvállalatok körében viszont 8 ponttal visszaesett a mutató.

4. Munkaerőkereslet

A vállalkozások a következő fél évben ismét jelentős munkaerő-keresletre számítanak: az egyenlegmutató +17,9 ponton áll, vagyis 19 ponttal magasabb 2020 októberéhez viszonyítva. A mutató jelenlegi szintje lényegében megegyezik a legutóbb 2019 áprilisában, erősen munkaerőhiányos időszakban mért 18,3 pontos értékkel (lásd 4.1. ábra).

4.1. ábra: Várható munkaerőkereslet

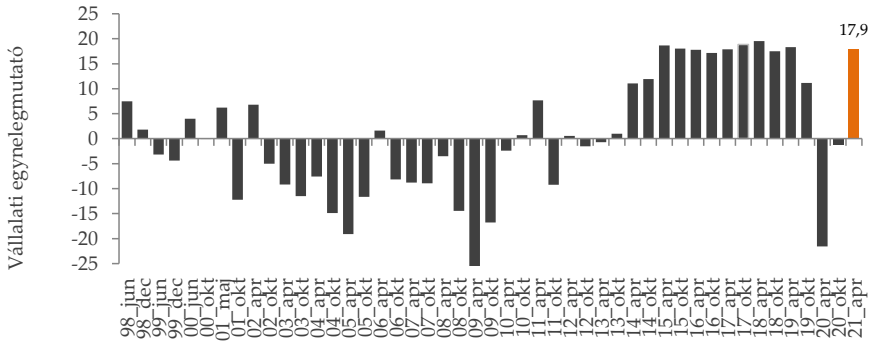

Forrás: GVI 2021

Megjegyzés: *Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.*

Gazdasági ágak szerint vizsgálva az adatokat a szolgáltató cégek körében +22 ponton, a feldolgozóipari cégek között +18 ponton, az építőipari vállalkozások esetében +13 ponton, a kereskedelmi cégek között pedig +11 ponton áll a várható munkaerőkereslet almutatója. Tulajdonszerkezet szerint a külföldi (rész)tulajdonban álló vállalatok körében +28 pont, míg a tisztán hazai kézben lévő cégek esetében +14 pont a mutató értéke. A vállalatokat exporttevékenységük szerint vizsgálva szintén az összes kategóriában munkaerő-kereslet várható (nem exportáló cégek: +13 pont, részben külföldön értékesítő vállalatok: +14 pont, döntően exportra termelő cégek: +28 pont). Létszámkategória szerint a közepes- és nagyvállalatok körében lényegesen erősebb létszámbővülés várható: az 50–249 fős kategóriában +26, a nagyvállalatok körében pedig +25 ponton áll a mutató. A 10–49 fős cégek körében 14 százalékpontos többségben vannak a következő félév folyamán létszámbővítést tervező vállalkozások, míg a 10 fő alatti kis- és mikrovállalkozások körében a mutató értéke +1 pont.

Összességében az összes vizsgált vállalati kategóriában többségben vannak a következő félév folyamán létszámbővítést tervező cégek, ugyanakkor jelentős különbség van a kategóriák között ennek mértékét tekintve. Különösen a döntően exportra dolgozó, a külföldi (rész)tulajdonban lévő, illetve az 50 fő feletti létszámkategóriákba tartozó cégek esetén várható jelentős munkaerő-kereslet. Kiemelendő a szolgáltató szektor helyzete is, amely szintén jelentős létszámbővítési tervekről számolt be, összefüggésben a koronavírus-járvány következtében bevezetett korlátozó intézkedések fokozatos feloldásával, így a szolgáltatások helyreállásával.

Melléklet

M1. Mintavétel és adatok

2021 áprilisában negyvenhetedik alkalommal került sor az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (MKIK GVI) vállalati konjunktúravizsgálatára, amely több ezer cég megkeresésével készül minden évben áprilisban és októberben, a területi kamarák közreműködésével. Magyarországon ez a legtöbb céget felmérő vállalati konjunktúravizsgálat, mely része az Eurochambres európai konjunktúravizsgálatának.

Ez év áprilisában a megkeresett vállalkozások közül 2790 cégnél töltötték ki kérdőívünket – vizsgálatunk ennyi vállalatvezető válaszain alapul (lásd az M1.1. ábrát).

A válaszadók 58 százaléka foglalkoztat kevesebb, mint 10 főt, 23 százalékuknál a létszám 10 és 49 fő közé, 13 százalékuknál 50 és 249 fő közé esik, és a cégek 5 százalékánál haladja meg a 249 főt.

M1.1. tábla: A vállalkozások megoszlása létszámkategória szerint (súlyozatlan), 2021.04.

	Esetszám	Százalékos arány
9 fő és alatta	1625	58,2
10–49 fő	651	23,3
50–249 fő	370	13,3
250 fő és felette	144	5,2
Összesen	2790	100,0

Forrás: GVI 2021

A feldolgozóiparban tevékenykedik a válaszadó cégek 22 százaléka, az építőiparban 13 százalékuk, a kereskedelemben 20 százalékuk, és az ezen kívüli szolgáltató szektorokban 46 százalékuk.

M1.2. tábla: A vállalkozások megoszlása gazdasági ág szerint (súlyozatlan), 2021.04.

	Esetszám	Százalékos arány
Ipar	614	22,1
Építőipar	354	12,7
Kereskedelem	542	19,5
Egyéb gazdasági szolgáltatások	1268	45,6
Összesen	2778	100,0

Forrás: GVI 2021

Az adatfelvétel eredményeit súlyoztuk a cégek GDP-hez való becsült hozzájárulása alapján, a területi összetétel (régiók), illetve a létszámkategóriák szerint. A súlyozási szempontokat egyszerre érvényesítettük.

2013 októberétől kezdve azokra az évekre vonatkozóan, amelyek esetében elérhetőek a létszámkategóriákat illető referenciaadatok, az adott évnek megfelelő megoszlások szerint végezzük el a súlyozást, míg azon évek esetében, amelyeket tekintve nincsenek meg ezen információk, a hozzá legközelebb eső év adatait használjuk fel a súlyozáskor.

M1.3. tábla: A GVI Konjunktúravizsgálatában alkalmazott súlyok, 1998–2003

Létszámkategóriák (cégnél alkalmazottak száma, fő)	Régió csoportok		Összesen
	Gazdaságilag fejlettebb három régió (1)	Gazdaságilag fejletlenebb négy régió(2)	
0–9	0,0797	0,0873	0,1670
10–49	0,0763	0,0837	0,1600
50–249	0,0892	0,0978	0,1870
250–x	0,2319	0,2541	0,4860
Összesen	0,4772	0,5228	1,0000

Megjegyzés:
1: Közép-Magyarország, Közép-Dunántúl, Nyugat-Dunántúl
2: Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Dél-Alföld, Észak-Alföld

M1.4. tábla: A GVI Konjunktúravizsgálatában alkalmazott súlyok, 2004

Létszámkategóriák (cégnél alkalmazottak száma, fő)	Régió csoportok		Összesen
	Gazdaságilag fejlettebb három régió (1)	Gazdaságilag fejletlenebb négy régió(2)	
0–9	0,0730	0,0800	0,1530
10–49	0,0811	0,0889	0,1700
50–249	0,0892	0,0978	0,1870
250–x	0,2339	0,2561	0,4900
Összesen	0,4772	0,5228	1,0000

Megjegyzés:
1: Közép-Magyarország, Közép-Dunántúl, Nyugat-Dunántúl
2: Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Dél-Alföld, Észak-Alföld

M1.5. tábla: A GVI Konjunktúravizsgálatában alkalmazott súlyok, 2005

Létszámkategóriák (cégnél alkalmazottak száma, fő)	Régió csoportok		Összesen
	Gazdaságilag fejlettebb három régió (1)	Gazdaságilag fejletlenebb négy régió(2)	
0–9	0,0778	0,0852	0,1630
10–49	0,0773	0,0847	0,1620
50–249	0,0873	0,0957	0,1830
250–x	0,2348	0,2572	0,4920
Összesen	0,4772	0,5228	1,0000

Megjegyzés:
1: Közép-Magyarország, Közép-Dunántúl, Nyugat-Dunántúl
2: Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Dél-Alföld, Észak-Alföld

M1.6. tábla: A GVI Konjunktúravizsgálatában alkalmazott súlyok, 2006

Létszámkategóriák (cégnél alkalmazottak száma, fő)	Régió csoportok		Összesen
	Gazdaságilag fejlettebb három régió (1)	Gazdaságilag fejletlenebb négy régió(2)	
0–9	0,0964	0,1056	0,2020
10–49	0,0744	0,0816	0,1560
50–249	0,0840	0,0920	0,1760
250–x	0,2224	0,2436	0,4660
Összesen	0,4772	0,5228	1,0000

Megjegyzés:

1: Közép-Magyarország, Közép-Dunántúl, Nyugat-Dunántúl

2: Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Dél-Alföld, Észak-Alföld

M1.7. tábla: A GVI Konjunktúravizsgálatában alkalmazott súlyok, 2007–2018

Létszámkategóriák (cégnél alkalmazottak száma, fő)	Régió csoportok		Összesen
	Gazdaságilag fejlettebb három régió (1)	Gazdaságilag fejletlenebb négy régió(2)	
0–9	0,0992	0,1087	0,2078
10–49	0,0762	0,0835	0,1596
50–249	0,0910	0,0997	0,1908
250–x	0,2108	0,2309	0,4418
Összesen	0,4772	0,5228	1,0000

Megjegyzés:

1: Közép-Magyarország, Közép-Dunántúl, Nyugat-Dunántúl

2: Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Dél-Alföld, Észak-Alföld

M1.8. tábla: A GVI Konjunktúravizsgálatában alkalmazott súlyok, 2019

Létszámkategóriák (cégnél alkalmazottak száma, fő)	Régiók							Összesen
	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	
0–9	0,1043	0,0161	0,0171	0,0117	0,0115	0,0187	0,0172	0,1967
10–49	0,0923	0,0145	0,0140	0,0090	0,0087	0,0144	0,0162	0,1691
50–249	0,0946	0,0177	0,0174	0,0093	0,0112	0,0146	0,0153	0,1800
250–x	0,2264	0,0589	0,0557	0,0228	0,0367	0,0304	0,0233	0,4542
Összesen	0,5176	0,1072	0,1042	0,0528	0,0681	0,0781	0,0720	1,0000

M1.9. tábla: A GVI Konjunktúravizsgálatában alkalmazott súlyok, 2020

Létszámkategóriák (cégnél alkalmazottak száma, fő)	Régiók							Összesen
	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	
0–9	0,1173	0,0184	0,0189	0,0137	0,0137	0,0205	0,0199	0,2225
10–49	0,0986	0,0148	0,0139	0,0097	0,0091	0,0143	0,0163	0,1768
50–249	0,0948	0,0168	0,0169	0,0082	0,0104	0,0146	0,0143	0,1761
250–x	0,2067	0,0555	0,0508	0,0241	0,0356	0,0281	0,0237	0,4247
Összesen	0,5175	0,1056	0,1005	0,0558	0,0689	0,0775	0,0742	1,0000

M1.10. tábla: A GVI Konjunktúravizsgálatában alkalmazott súlyok, 2021

Létszámkategóriák (cégnél alkalmazottak száma, fő)	Régiók							Összesen
	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	
0–9	0,1300	0,0192	0,0196	0,0141	0,0142	0,0217	0,0207	0,2395
10–49	0,0950	0,0143	0,0136	0,0089	0,0096	0,0131	0,0160	0,1706
50–249	0,0951	0,0166	0,0164	0,0076	0,0101	0,0131	0,0132	0,1722
250–x	0,2297	0,0499	0,0416	0,0192	0,0285	0,0263	0,0226	0,4177
Összesen	0,5499	0,1000	0,0911	0,0499	0,0624	0,0742	0,0725	1,0000

M1.1. ábra: A GVI Konjunktúravizsgálatában megkérdezett cégek száma

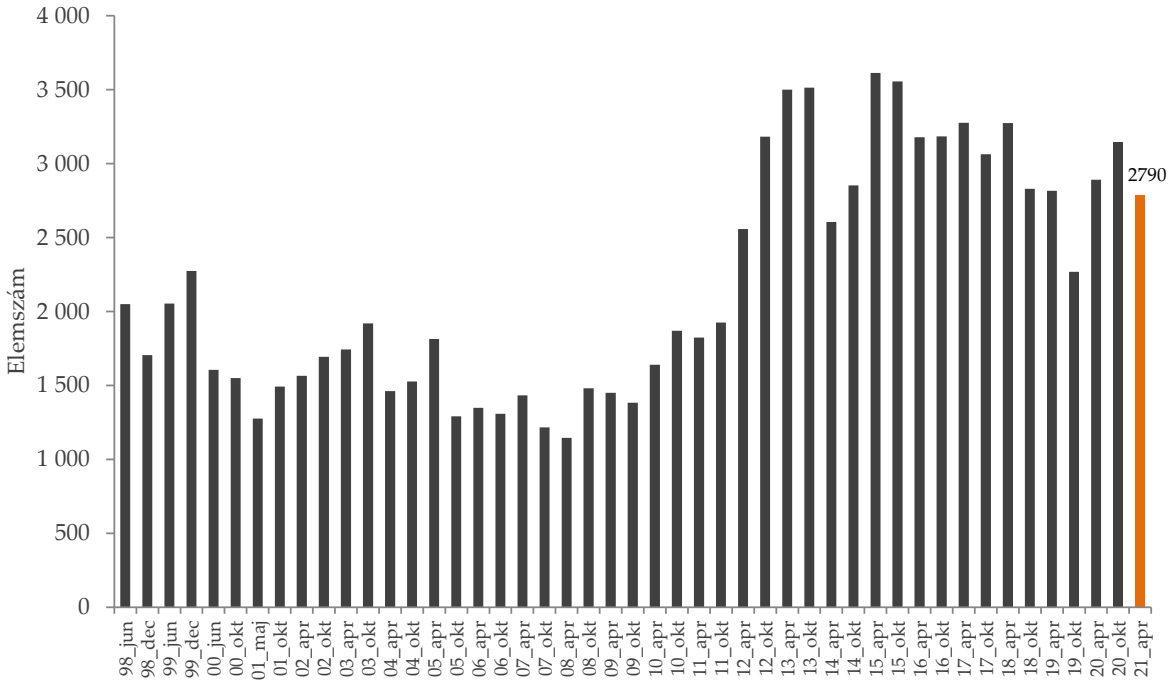

Forrás: GVI 2021

M2. A GVI Konjunktúramutató számítása

2013 októberétől kezdve a korábbi konjunktúramutatóhoz képest egy új, a GDP szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott volumenindexének alakulását jobban követő kompozit indikátort állítunk össze az üzleti helyzet elemi mutatói alapján. Az új konjunktúramutató a következőképpen került kiszámításra:

$KM_i = 0{,}391821207*UHVX_i + 0{,}370316704*MSVX_i + 0{,}010900732*BGVX_i + 0{,}226961357*BEVX_i$.(1)

ahol KM_i: GVI Konjunktúramutató elemi értéke egy i cégnél
$UHVX_i$ = várható üzleti helyzet a következő hat hónapban
$MSVX_i$ = megrendelések várható alakulása a következő hat hónapban
$BGVX_i$ = gépberuházások volumenének alakulása a következő hat hónapban
$BEVX_i$ = építési beruházások volumenének alakulása a következő hat hónapban

Az egyenlet jobb oldalán a konjunktúramutató számításánál tekintetbe vett indikátorok szerepelnek, az *i* index az *i* cégnek egyes indikátorokra adott válaszait, KM_i a konjunktúramutatónak az *i* cégnél kapott elemi értékét jelenti *(i = 1…..n)*, ahol *n* a figyelembe vett cégek száma. Egy kiválasztott *n* elemű cégcsoportnál a konjunktúramutató értékét a vállalati értékek átlagaként határozzuk meg:

$$KM_n = \frac{\sum_{i=1}^{n} km_i}{n} \qquad (2)$$

A *GVI Konjunktúramutató* egyes elemi mutatóit az alábbi módon határoztuk meg.

M2.1. táblázat: A GVI Konjunktúramutató elemi mutatói

		A kategória értéke
Az üzleti helyzet a következő 6 hónapban (UHVX)	Javul	100
	Nem változik	0
	Romlik	-100
A rendelések volumene a következő 6 hónapban várhatóan (MSVX)	Nőni fog	100
	Azonos lesz	100
	Csökkenni fog	-66,1663286
	Nincs	-100
Gépberuházások volumene az előző évhez képest várhatóan	Nő	100
	Változatlan	100
	Csökken	-66,1663286
	Nincs	-100
Építési beruházások volumene az előző évhez képest várhatóan	Nő	100
	Változatlan	100
	Csökken	-66,1663286
	Nincs	-100

Az egyes részmutatók definíciójának megfelelően elméletileg -100 ≦ KM ≦ 100 ahol -100 a legkedvezőtlenebb üzleti helyzetet 100 pedig a legkedvezőbb üzleti helyzetet jelenti. Természetesen KM tapasztalati értékénél előfordulhat, hogy még a legmélyebb válság esetén sem közelíti meg a -100-as értéket, illetve a kimagaslóan gyors ütemű fellendülés esetén sem éri el a KM +100-at. Ezért a KM tapasztalati értékeinek pontos értelmezése csak hosszabb, több konjunktúra ciklust tartalmazó idősor esetében lehetséges.

M3. A GVI Bizonytalansági Mutató számítása

A GVI BM egy *n* elemű cégcsoport esetében a Konjunktúramutató (*KM*) szórása *($б_n$)*:

$$BM_n = \sigma_n \qquad (3)$$

A GVI BM azt mutatja, hogy mennyire egyöntetű a cégek véleménye saját konjunkturális helyzetükről. Nagymértékű eltérés (nagy szórás) arra utal, hogy a cégek ellentmondásos információk alapján, illetve egymásnak ellentmondó reálindikátorokat figyelembe véve, azaz nagyfokú bizonytalanság közepette alakítják ki véleményüket. Ha egyöntetű a cégek helyzetmegítélése, akkor ez arra utal, hogy egyértelmű és könnyen értelmezhető reál-mutatókra alapozva tudják kialakítani véleményüket, azaz kisebb mértékű a vállalati szféra bizonytalansága.

M4. A Konjunktúramutató és összetevőinek alakulása

	N	Konjunktúra-mutató	Üzleti helyzet jelenleg	Az üzleti helyzet a következő 6 hónapban	A vállalkozás jövedelmezősége jelenleg	A vállalkozás jövedelmezősége a következő 6 hónapban	A rendelések volumene a következő 6 hónapban várhatóan	Építési beruházások volumene az előző évhez képest várhatóan	Gépberuházások volumene az előző évhez képest várhatóan	Létszámfelvételi szándékok
98_jun	2050	38,23	23,6	25,6	2,9	19,6	56,9	-8,9	35,7	7,5
98_dec	1705	31,29	23,8	11	4,1	13,2	50,7	-12,7	35,7	1,8
99_jun	2053	27,51	14,3	17,6	-4,2	14,1	38,3	-5,7	24,9	-3,2
99_dec	2274	33,94	18	12,1	-0,6	13,9	48,8	3,7	30,1	-4,4
00_jun	1606	34,36	20	19,1	2,8	13	50,9	0,0	29,8	4
00_okt	1550	32,00	20,8	9,7	2,5	11	52,9	-0,9	33,0	-0,1
01_maj	1276	46,49	20,6	27,5	5,6	27,8	55,5	9,8	33,8	6,2
01_okt	1492	23,56	13,9	6,6	-7,2	11,9	38,2	-6,3	24,6	-12,2
02_apr	1565	39,07	10,7	23,2	-10,1	19,9	50,6	1,2	29,5	6,8
02_okt	1694	34,01	9	16,7	-9,1	6,5	44,5	-9,1	25,0	-5
03_apr	1743	31,46	0,5	11,1	-15,8	4,8	44,8	-11,4	15,8	-9,2
03_okt	1919	27,15	10,7	11,5	-5,3	4	41,8	-18,1	14,0	-11,5
04_apr	1461	31,31	12,1	12,6	0,7	2,4	43,9	-11,3	24,1	-7,6
04_okt	1527	25,82	8,8	7	-9,4	-3	39,9	-16,9	15,7	-14,9
05_apr	1814	23,10	10,8	6,9	-9,9	-0,2	38,2	-14,0	8,8	-19,1
05_okt	1291	21,08	10	10,7	-4,5	3	32,6	-18,3	12,7	-11,6
06_apr	1349	29,62	18,7	15,7	-3,7	9,2	40,5	-19,2	10,4	1,6
06_okt	1309	17,90	22,3	2,3	1,6	-8,3	36,2	-31,4	-1,6	-8,2
07_apr	1433	21,99	20,1	5,2	-0,9	-5,1	36,5	-24,0	2,4	-8,8
07_okt	1217	14,21	13,9	-5,2	-8,9	-12,5	30,8	-22,9	2,2	-9
08_apr	1145	26,11	16,1	9,1	-3,4	0,1	42,8	-25,0	2,7	-3,5
08_okt	1480	-3,70	12,2	-22,6	-1,5	-20,5	17,6	-39,9	-10,5	-14,4
09_apr	1450	-15,74	-10,8	-35,4	-22,9	-26,8	12,7	-49,5	-23,1	-27,9
09_okt	1383	-0,28	-1,3	-13,4	-14,8	-14,2	19,3	-51,3	-28,7	-16,8
10_apr	1640	22,93	9,1	12,4	-10,5	12,9	38,2	-32,8	-1,3	-2,4
10_okt	1869	21,06	9,2	4,9	-3,6	1	31,7	-26,2	-3,2	0,7
11_apr	1823	30,77	9,1	18,5	-4	12	43,2	-22,4	3,3	7,7
11_okt	1926	12,68	7,5	-7,5	-3,2	-14,2	24,4	-28,6	-7,3	-9,2

	N	Konjunktúra-mutató	Üzleti helyzet jelenleg	Az üzleti helyzet a következő 6 hónapban	A vállalkozás jövedelmezőség e jelenleg	A vállalkozás jövedelmezőség e a következő 6 hónapban	A rendelések volumene a következő 6 hónapban várhatóan[4]	Építési beruházások volumene az előző évhez képest várhatóan[5]	Gépberuházások volumene az előző évhez képest várhatóan[6]	Létszámfelvételi szándékok
12_apr	2558	17,84	4,4	3,4	-10,7	-1,5	34,0	-37,8	-7,1	0,6
12_okt	3182	9,03	4	-3,3	-4,6	-11,4	25,6	-49,2	-16,9	-1,5
13_apr	3500	14,29	4,9	-0,2	-7	0,7	32,2	-53,8	-16,3	-0,7
13_okt	3514	20,93	12,1	3,2	-1,1	1,2	31,5	-48,5	-18,9	1
14_apr	2606	27,21	13,9	11,5	2,1	14,8	40,8	-43,9	-18,4	11,1
14_okt	2853	30,80	21,7	18,2	9,7	11,1	39,8	-32,9	-8,7	11,9
15_apr	3614	38,39	31,8	26,9	15,6	12,4	44,2	-15,0	3,3	18,7
15_okt	3557	40,96	34,2	27,7	18,1	10	45,3	-16,1	9,0	18
16_apr	3178	46,57	36,6	31,9	22	17,2	49,8	-11,2	12,8	17,8
16_okt	3185	45,86	41,5	37,5	29,6	15,6	46,4	-14,4	10,7	17,2
17_apr	3276	41,23	31,1	28,2	11,7	17,4	51,5	-24,9	-0,6	17,9
17_okt	3064	47,57	47,39	37,77	33,35	21,44	48,5	-20,5	5,6	18,9
18_apr	3274	49,68	49,14	42,1	35,03	33,1	56,4	-16,9	10,9	19,5
18_okt	2830	46,00	49,8	43	38,4	30,8	55,5	-27,9	6,1	17,5
19_apr	2817	48,39	55,2	48,9	43,9	33,8	52,7	-32,9	5,0	18,3
19_okt	2268	39,94	47,8	35,2	33,3	14,0	48,8	-24,0	10,5	11,2
20_apr	2891	-25,46	-13,0	-33,3	-26,2	-44,3	1,9	-51,6	-38,3	-21,6
20_okt	3142	13,73	17,2	4,8	4,3	-10,4	24,0	-31,3	-8,2	-1,3
21_apr	2790	28,22	17,2	11,1	4,5	4,9	42,7	-22,1	4,9	17,9

[4] *A táblázatban a rendelésállomány négy értékű változóját tüntetjük fel (-100: nincs, -33: csökken, 33: azonos lesz, 100: nő), nem pedig azt, amelyik a Konjunktúramutatóban szerepel, utóbbit ld. a 2. Mellékletben.*

[5] *A táblázatban az építési beruházások négy értékű változóját tüntetjük fel (-100: nincs, -33: csökken, 33: azonos lesz, 100: nő), nem pedig azt, amelyik a Konjunktúramutatóban szerepel, utóbbit ld. a 2. Mellékletben.*

[6] *A táblázatban a gépberuházások négy értékű változóját tüntetjük fel (-100: nincs, -33: csökken, 33: azonos lesz, 100: nő), nem pedig azt, amelyik a Konjunktúramutatóban szerepel, utóbbit ld. a 2. Mellékletben.*